

KlachtenCommissie Onvrijwillige Zorg (KCOZ)

Beslissing inzake de klacht van

<naam klaagster>

Over

Trajectum, <locatiennaam>

DE PROCEDURE

De Klachtencommissie Onvrijwillige Zorg (hierna kortheidshalve aangeduid als de commissie) heeft kennisgenomen van de klachtbrief van <naam, verder ook te noemen: klaagster> gedateerd op 5 november 2021. De klacht betreft de toepassing van verschillende vormen van onvrijwillige zorg en toepassing van forensische beperkingen (art. 51a Wzd).

Trajectum (verder ook te noemen: de zorgaanbieder of de verweerder) heeft de klacht op 9 november 2021 ter behandeling doorgestuurd aan de commissie.

De commissie heeft de zorgaanbieder de gelegenheid gegeven om op de klachten te reageren. Het verweerschrift met bijlagen heeft de commissie op 18 november 2021 ontvangen. Partijen hebben kennisgenomen van elkaars stukken.

De hoorzitting vond plaats op 30 november 2021. De commissie heeft een online zitting gehouden ter bespreking van de klacht. Aan de online zitting namen deel: klaagster bijgestaan door _____, cliëntvertrouwenspersoon (CVP) en _____ (advocaat). Namens de zorgaanbieder namen deel: _____ (regiebehandelaar), _____ (teammanager) en _____ (in plaats van _____, behandelaar).

Het dictum van de uitspraak is op 1 december 2021 aan partijen medegedeeld.

FEITEN EN OMSTANDIGHEDEN

De commissie gaat op grond van het beschrevene in het klaagschrift en verweer en hetgeen ter zitting naar voren is gekomen uit van de volgende feiten.

Klaagster verblijft bij Trajectum op <locatiennaam> met de maatregel TBS met dwangverpleging. Het betreft een tweede behandel poging nadat een eerste behandeling

bij <naar eerdere forensische zorgaanbieder> als niet geslaagd beoordeeld is. Bij Trajectum verbleef klaagster eerst op <afdeling 1>, vervolgens vanaf medio mei 2021 in een eigen appartement op resocialisatieafdeling <naam> onder een machtiging transmuraal verlof (TMV).

Klaagster is tijdens haar verblijf op <afdelingsnaam 2> een relatie met een medepatiënt aangegaan. Na verloop van enige tijd is klaagster uit eigen beweging gestopt met haar medicatie. Het behandelteam heeft een gedragsverandering geconstateerd waarbij klaagster steeds meer in strijd komt met haar omgeving; met name is zij vaak boos op de begeleiding maar ook binnen de groep zorgt zij voor onrust en ze gaat uit contact met familie. Klaagster heeft een medewerker ervan beschuldigd seksueel contact met een patiënt te hebben. In september is een sleutelbos van een medewerker ontvreemd; er bestaan ernstige verdenkingen dat klaagster en haar vriend hier meer van weten.

Klaagster is vanwege de ontregeling en incidenten eind september naar het frictieverblijf overgeplaatst. Nadat hier vervolgens werd ingeschat dat er suïciderisico bestond is zij op 5 oktober 2021 in een afzonderingsruimte met cameratoezicht geplaatst. Vanaf 9 oktober 2021 is klaagster op afdeling <afdelingsnaam 3> geplaatst, een gesloten opname- en observatieafdeling.

De machtiging transmuraal verlof van klaagster is ingetrokken en er volgt nog bespreking met Justitie over het verdere vervolg van de TBS-behandeling inclusief de mogelijkheid voor een longstay/longcare aanmelding.

DE KLACHT

De klacht betreft, zakelijk en verkort weergegeven:

Klaagster vindt de overplaatsing naar <afdelingsnaam 3> onterecht. Zij vond dat het goed ging op afdeling <afdelingsnaam 2> en wil daar graag naar terug. Klaagster stelt vaak verkeerd begrepen en valselijk beschuldigd te worden. Klaagster verzet zich tegen het beperkte programma dat zij op <afdelingsnaam 3> heeft.

De klacht bevat de volgende onderdelen:

1. Tweemaal controle aan het lichaam

Klaagster stelt dat bij de zoektocht naar een telefoon zij tweemaal onheus bejegend is door zich voor medewerker(s) geheel te moeten ontkleden en kniebuiging te moeten doen om te controleren of zij de gezochte telefoon op of in het lichaam had.

2. Beperking van vrijheden

Klaagster is het niet eens met de dubbele begeleidingsnorm die voor haar geldt en dat zij niet of nauwelijks op de groep aanwezig mag zijn. Eerst mocht 's ochtends koffiedrinken op de groep wel en daarna werd ook dat uit het programma gehaald. Klaagster moet steeds kiezen, als zij het begeleidingsmoment gebruikt om te bellen kan ze niet ook nog weg voor een wandeling.

3. Beperking van bezoek en vrijheidsbeperking op het contact met vriend

Op de huidige afdeling mag klaagster haar vriend (een mede cliënt) niet op bezoek komen. Ze mogen slechts twee keer per week met elkaar videobellen waarbij klaagster ook nog dubbel begeleid wordt.

4. Deur dicht

Klaagster heeft een dagprogramma waarin staat dat wanneer zij op haar kamer is de deur dicht moet zijn (niet op slot). Klaagster is het daar niet mee eens

5. Innemen van mobiele telefoon en internetvrijheden

Klaagster mag haar smartphone niet in eigen beheer en ze mag ook niet op internet. Op <afdelingsnaam 2> mocht dat wel.

6. Ongevraagd controleren van haar smartphone

Klaagster stelt dat haar ingenomen telefoon is gecontroleerd zonder dat daarover afspraken gemaakt zijn. Zij weet dit doordat haar zus haar vertelde dat zij een 'online' tijdstip had gezien op een moment dat klaagster zelf niet haar telefoon had.

7. Verblijf in afzondering met cameratoezicht

Klaagster vindt dat zij onterecht in de afzonderingsruimte met cameratoezicht geplaatst is. Er was geen sprake van dat zij suïcidaal zou zijn, dit is bij haar nooit aan de orde. Er zijn woorden van haar verdraaid of het is verzonnen.

HET VERWEER

Klaagster is niet op positieve gronden op de resocialisatieafdeling geplaatst in mei 2021, maar om te bezien of met meer vrijheden en eigen ruimte de negatieve spiraal in haar behandeling doorbroken kon worden. Even leek dit te lukken maar al snel begon klaagster, vanuit haar stoornis en problematiek, dingen te verzinnen, valse beschuldigingen te uiten, onrust te stoken bij medewerkers en medeciënten, en splittend gedrag te vertonen met alle gevolgen van dien. Dit zijn in haar geval delictgerelateerde factoren en -gedragingen en dit gaf aanleiding voor de terugplaatsing, eerst naar de frictiekamer, daarna naar <afdelingsnaam 3>. Klaagster slaat gedurende de behandeling veel aanbod voor werk/dagbesteding af. Gezien het vorenstaande is voor klaagster op <afdelingsnaam 3> een strikt dagprogramma met weinig vrijheden opgesteld.

Verweerders vinden klaagster niet wilsbekwaam terzake van de onderwerpen waar zij over klaagt, maar er wordt bij cliënten met TBS titel geen mentorschap aangevraagd omdat Trajectum de kosten daarvan voor eigen rekening moet nemen; justitie vergoedt dit niet.

1. Tweemaal controle aan het lichaam

De eerste controle was algemene controle op niet toegestane goederen bij terugplaatsing naar binnen vanaf het appartement. Op <afdelingsnaam 3> is het cliënten niet toegestaan eigen telefoons te hebben maar kan men een telefoon van de instelling gebruiken. Later bleek klaagster wel een telefoon te hebben en die op kamer van medepatiënten te willen verstoppen. Vermoeden bestond dat zij nog een telefoon verstoppt hield (ze had er voor terugplaatsing namelijk twee). Toen medewerkers gezoem hoorden is de kamer doorzocht, daarbij werd niks gevonden. Klaagster is vervolgens gevraagd zich in de separeer om te kleden. Dit is op zorgvuldige wijze volgens protocol gebeurd, waarbij zij niet naakt gezien werd (ondergoed hoefde pas uit nadat separeerhemd aan is). Rapportage terzake is toegevoegd. Kniebuigingen zijn niet aan de orde geweest, men wilde nagaan of zij de telefoon in/tussen haar kleding had verstoppt.

2. Beperking van vrijheden

Diverse beperkingen volgen uit het dagprogramma. In het eerste dagprogramma stond een fout m.b.t. het 's ochtends op de afdeling koffie mogen drinken. Dit is al snel hersteld in een aangepast programma maar klaagster bleef maar het foutieve programma bij medewerkers presenteren om verwarring en tweedracht te zaaien. Er is voor dubbele begeleiding (4 ogen) gekozen vanwege de ervaringen dat zij zorgt voor splitting en valse beschuldigingen uit.

3. Beperking van bezoek en vrijheidsbeperking op het contact met vriend

De medecliënt met wie klaagster een relatie heeft was ook betrokken bij de valse beschuldigingen aan het adres van begeleiding en het incident met de sleutels. Het contact wordt daarom niet wenselijk gevonden maar omdat beiden het willen wordt er wel in gefaciliteerd door tweemaal per week (begeleid) beeldbellen toe te staan. Deze contacten worden regelmatig geëvalueerd in MDO en teamoverleggen.

MDO van 4 november 2021 is overwogen wat nodig is voor een uitbreiding tot mogen bezoeken. Klaagster zal meer stabiel en betrouwbaar moeten functioneren, in gesprek gaan met psychiater en deelnemen aan werk of dagbesteding.

4. Deur dicht

Dit volgt ook uit het dagprogramma en is nodig om rust en veiligheid op de afdeling te behouden. Klaagster benadert anders op ongewenst wijze medecliënten, verzoekt hen haar te masseren, een telefoon te verstoppen en dergelijke. Ze is niet betrouwbaar en doet bijvoorbeeld uitdagend en wervend de deur open in ondergoed en maakt vervolgens haar omgeving (o.a. ook andere cliënten) verantwoordelijk voor zelfveroorzaakte problemen.

5. Innemen van mobiele telefoon en internetvrijheden

Regels m.b.t. telefonie en internet volgen in eerste plaats uit de huisregels. Op deze afdeling zijn geen eigen mobiele telefoons/smartphones toegestaan. Men kan de telefoons van de afdeling zelf gebruiken (zonder internet). Klaagster heeft nooit kenbaar gemaakt dat ze op internet wil en kan daar een verzoek toe indienen.

6. Ongevraagd controleren van haar smartphone

De ingenomen telefoon wordt niet meer aangeraakt. Medewerkers beschikken ook niet over ontgrendelingscode dus kunnen er niet eens in kijken als zij dat al nodig zouden vinden.

7. Verblijf in afzondering met cameratoezicht

Toen klaagster in de frictieruimte bezocht werd deed zij suïcidale uitspraken. Er is toen voor gekozen haar, met toestemming voor medebrenging van eigen spullen, over te plaatsen naar een afzonderingskamer bij een afdeling waar meer toezicht is voor haar eigen veiligheid.

OVERWEGINGEN EN CONCLUSIES

Ten aanzien van het juridisch kader overweegt de commissie dat klaagster bij Trajectum verblijft op basis van de maatregel TBS met dwangverpleging. Haar machtiging transmuraal verlof is ingetrokken.

Voor cliënten die met een TBS met dwangverpleging in een Wzd-accommodatie verblijven, zoals klaagster, geldt dat zij worden aangemerkt als een cliënt die op grond van een rechterlijke machtiging ex art. 24 Wzd is opgenomen (art. 49 Wzd). Beslissingen over overplaatsing, verlof en ontslag worden bij dergelijk verblijf door de minister van Veiligheid en Justitie genomen die hierbij het oordeel en advies van de zorgaanbieder en de Wzd functionaris dient te betrekken (art. 50 Wzd). Hierover kan niet op grond van art. 55 Wzd geklaagd worden.

Over onvrijwillige zorg opgenomen in het zorgplan ex art. 10 t/m 13 Wzd, danwel onvrijwillige zorg in onvoorzene situaties ex art 15 Wzd, kan wel bij de KCOZ geklaagd worden op grond van art. 55 Wzd. Indien beperkingen (tevens) worden opgelegd op grond van art. 51a Wzd heeft de KCOZ eerder (2021-34 d.d. 17 november 2021) geoordeeld dat het Wzd klachtrecht (kort weergegeven) naar analogie van art. 9:10 lid 2 en 10:3 sub x Wvrgz toegepast kan worden.

Terzake van de voorgelegde klachtonderdelen overweegt de commissie als volgt.

1. Tweemaal controle aan het lichaam

De commissie constateert een groot verschil tussen klaagsters en verweerders weergave van de feiten en gebeurtenissen bij de controle op aanwezigheid van telefoons. Verweerders hebben door middel van het overleggen van dossierrapportages over de gebeurtenissen aannemelijk gemaakt dat de kledingcontrole conform vigerende richtlijnen en protocol is uitgevoerd. Dat wil zeggen door vrouwelijke medewerkers die klaagster op afstand hebben geobserveerd en haar over haar ondergoed eerst een separeerhemd hebben laten aantrekken alvorens het ondergoed uitgetrokken werd. Dat er geen sprake is geweest van het moeten maken kniebuigingen in ontklede toestand is daarmee naar oordeel van de commissie voldoende onderbouwd aangetoond. De aanleiding, het zoeken naar bezit van niet toegestane goederen, i.c. mobiele telefoons, acht de commissie in samenhang met de aanwijzingen dat klaagster hierover niet de waarheid sprak, voldoende zwaarwegend om dit controlemiddel op in te zetten. Deze klacht is daarom ongegrond

Onderdelen 2.Beperking van vrijheden, 3.Beperking van bezoek en vrijheidsbeperking op het contact met vriend en 4. Kamerdeur dicht lenen zich voor gezamenlijke behandeling.

De KCOZ oordeelt dat deze beperkingen voortvloeien uit het dagprogramma. Gebleken is dat het dagprogramma integraal onderdeel uitmaakt van klaagsters zorgplan dat is opgesteld op <afdelingsnaam 3>. Vanwege haar verzet ertegen is dit opgenomen als onvrijwillige zorg. Opgemerkt zij dat deze toepassingen ook buiten zorgplan op art. 51a gegrond kunnen zijn. Gebleken is dat klaagster al langdurig in TBS setting verblijft en dat zij ondanks diverse behandelingspogingen nog regelmatig delictgerelateerd gedrag vertoont en blijf geeft van een verstoorde realiteitsbeleving. Het beperkende kamerprogramma dat thans geldt is het gevolg van diverse incidenten waarin valse beschuldigingen en niet de waarheid spreken door klaagster, en het in problemen brengen van anderen, steeds terugkerende factoren zijn. Met het oog op de orde en veiligheid op de afdeling zijn betreffende interventies dan ook noodzakelijk te achten. Ook als onvrijwillige zorg blijkt het noodzakelijk, proportioneel en subsidiair om klaagster, indien nog mogelijk, op deze

wijze voor verder nadeel (te weten omzetting van de maatregel in long-stay status) te behoeden. Deze klachten worden daarom ongegrond verklaard.

5. Innemen van mobiele telefoon en internetvrijheden

Gebleken is dat de huisregels van betreffende locatie ten grondslag liggen aan deze beperking. Er is geen sprake van een verdergaande beperking dan wat de huisregels toestaan. Opgemerkt zij dat klaagster in beginsel wel begeleide internetvrijheden kan krijgen maar die wel eerst aan zal moeten vragen. De commissie is niet bevoegd om de huisregels of de toepassing daarvan te beoordelen.

6. Ongevraagd controleren van smartphone

Ook hier constateert de commissie een verschil in de weergave van feiten tussen partijen. Klaagster heeft haar bewering niet concreet onderbouwd, bijvoorbeeld met een verklaring van haar zus. De commissie acht het daarom aannemelijk dat verweerders de ingenomen telefoon(s) ongemoeid hebben gelaten. Deze klacht is ongegrond.

7. Verblijf in afzondering met cameratoezicht

Op basis van de rapportage en verslagen constateert de commissie dat klaagster geen ziektebesef en probleeminzicht heeft. De inschatting van haar toestand en de risico's die daaruit voortvloeien zijn door verweerders goed in beeld gebracht. De commissie gaat er vanuit dat het beeld dat men van klaagster had, nadat zij weer teruggeplaatst werd (eerst in de frictieruimte) dusdanig was, dat observatie en toezicht ter voorkoming van ernstig nadeel (beschadiging of suïciderisico) noodzakelijk was totdat zij op <afdelingsnaam 3> terecht kon. Deze klacht is daarom niet gegrond.

BEOORDELING

De commissie oordeelt dat de klachten 1 tot en met 4, en 6 en 7 **ongegrond** zijn en dat de commissie **niet bevoegd** is klacht 5 te beoordelen..

RECHTSMIDDEL

Partijen kunnen, binnen zes weken na de dag waarop de commissie deze beslissing aan partijen heeft medegedeeld (dat wil zeggen: binnen zes weken na de dag waarop partijen gemeld is dat zij deze beslissing kunnen downloaden van het netwerk van de KCOZ), een verzoekschrift indienen bij de rechter ter verkrijging van een beslissing over de klacht (zie artikel 56c Wet zorg en dwang).

Deze uitspraak is vastgesteld op 30 november 2021 door de voorzitter van de Klachten-Commissie Onvrijwillige Zorg, de heer mr. J.A. Heeren, en de leden mevrouw drs. M. Huizinga en mevrouw drs. G.C. Klein

mr. J.A. Heeren,

voorzitter

Dit is de geanonimiseerde versie van een uitspraak van de KCOZ. Conform artikel 56b, lid 7 Wzd maakt de KCOZ haar uitspraken openbaar 'in zodanige vorm dat deze niet tot personen herleidbaar zijn, behoudens voor zover het de zorgaanbieder betreft'. De KCOZ maakt haar uitspraken openbaar door deze op de website van de KCOZ te publiceren